

Naši dopisi.

Izpod Nanosa, 30. kimovca 1895. († Nadučitelj Pavel Kavčič.)

Líst za listom z drevja pada
In dobrave vse molčijo,

Tužaljka vrba veje klanja,
Za listom spušča list na grob.

„Odprta noč in dan so groba vrata.“ Smrt žanje najboljše junake iz naših vrst. Mož za možem odhaja na oni svet, kjer ni solz, ne zdihovanja, in bridkosti, ne potu. Resni sotrudniki naši majejo z glavami, in ko bi nas vseh ne bodrila nada — kakor nas uči Zveličarjev nauk —, da se snidemo tam gori — nad zvezdami, bi se gotovo marsikoga lotil mračni obup, da bi si mislil: samo za smrt smo rojeni, čemu nam bo sploh življenje. „Vse, kar rodi se, rodi se, da pogine.“ V najlepših letih morajo izborni možje ustaviti delo ter iti po plačilo, a kam? če je res, da kar rodi se, vse pogine.

In vendar ni tako! Mari naj z nami poginejo tudi naša dela, uspeh trudapolnih, dolgih let; mari ni nad nami nikogar, ki more poplačati naše britke ure, v skrbeh prebite noči, naše skrivne toge, zatrite solze? . . . Kdor more, verjemi!

Pavla Kavčiča ni več med nami!

Smrti dih mu je okužil letošnje počitnice, smrti dih mu je otroval življenje, mnogo prerano za vse njegove drage, prerano nam vsem, katerim je bil tovariš, prijatelj, brat. Dragi Pavel, ti si že prejel plačilo — to trdno verujem — prejel si lovor-venec po prestalih mukah. Saj ti je v življenju usoda odločila tako malo jasnih, zadovoljnih dni. Počivaj v Gospodu in uživaj zaslužen plačilo v večnem raju!

Pokojni P. Kavčič je bil rojen dne 25. prosinca l. 1852. v Godešiču pri Škofji Loki. Dovršil je pet gimnazijalnih razredov in učiteljske ter služboval pri D. M. v Pušcavi na Štajerskem, potem v Mengšu, Postojini in od l. 1882. kot nadučitelj v Senožečah na Notranjskem.

Prav dobro se še spominjam, kako me je sprejel pred 9. leti, ko sem ga prvič obiskal.

Mož je bil v šolski pisarni ter urejeval njemu toli priljubljene zbirke rastlin. Potem mi je razkazoval metulje in hrošče, nadete ptice in v špiritu shranjene dvoživke. Vse samo izvrstno delo, sad Pavletovega truda. „Vidiš“, je rekel, „to je meni naj ljubša zabava.“ To vedo tudi vsi, ki so ga poznali, da je bil pokojnik na tem polju strokovnjak, kateremu ne najdeš kmalu para. „Prav, da si prišel v naš okraj,“ mi je dejal, „pojdeva véasih na polje ter napoveva lov vsemu, kar lazi in plazi. Mene še vedno zanimajo taki izleti.“

Res sva šla še tisto popoldne na polje, in ondaj sem občudoval korenjaškega moža, kako je stresal kakor iz rokava karakteristiko, sorodstvo in sosednje vrste vsem rastlinam in rastlinicam, ki smo jih našli ob potu. Tisti čas je bila moja glava še polna samih svežih pojmov, zakaj komaj jedno leto sem računal po izvršeni maturi, pa nič me ni sram povedati, da sem takoj čutil vso težo priznanja, kako majhen sem poleg takega moža.

Rad se je bavil tudi s kmetijstvom, zlasti z vrtnarstvom, in šolski vrt senožeške šole bode kazal še poznim naslednjikom sledove njegovega izbornega ukusa kakor tudi trdo pridobljene skušnje.

Zadnji čas se je lotil kartonaže in lepkarstva ter sestavil podobo jame pri Postojini in gradu Predjamo. — Kot učitelj je bil sicer strog, točen in natančen, a postopal je povsod blago ter vedel, kje je prava meja. Zato so ga njegovi učenci, koder je poučeval, ohranili v blagem spominu. Marsikateri še lahko pove, da je bila Kavčičeva beseda sploh trda, zalegla pa je tako in toliko, kakor bi zidal. S takim darom predavanja nas je malo obdarila narava. Škoda moža!

Poslednja leta je vedno huje pešal. Često je moral opustiti poučevanje, zakaj notranja belezen — na jetrih, v želodcu in slednjič vodenica — ga je čedalje ostreje zdelo-

vala. Letošnje počitnice je bil večinoma v postelji. Ko sem ga obiskal sedem dni pred smrtjo, mi je tožil, kako grenko je ležišče, in me prašal, kako mislim o njegovem zdravju. A kaj naj si človek misli in kaj naj mu pove, ko je vse kazalo: onemogla postava, slab želodec, shujšani udje, ormenele oči in opešani glas, da počiva že na Pavletovem licu neznojni poljub smrti. Vsi smo predobro slutili, da si je „božja dekla“ zopet tukaj zbrala svojo žrtev. Tolažili smo ga z boljšimi časi, katere pa uživa blagi pokojnik tam gori pri ljubem Bogu. Štiri dni potem je prejel sv. zakramente za umirajočce, sedmi dan nas je pa presenetila novica, da mu je že zapel mrtvaški zvon. —

Oni mož, o katerem bi bil vsakdo rekel pred petimi leti: ta bo živel vsaj še pol stoletja; ona možka, trdna postava, junaška prsa, zdravi humor in veselje do življenja, vse je svedočilo, da bo mož kljuboval starosti, oni mož v najlepši dobi, ko bi bil še lahko plodonosno deloval ter sejal seme omike v mlada srca; oni mož, za katerim plače sedaj popuščena vdova s kopico nedoraslih otrok; oni mož — Pavel Kavčič je umrl. Tudi njega je strla smrt, ki povsod tako rano pobira delavce iz naših vrst. „Oh, naši so samo grobovi“ . . .

Dne 29. kimovca se nas je zbralo 15 kolegov in kolegij z gosp. nadzornikom J. Thumo v Senožecah, da smo izkazali nezabnemu prijatelju zadnjo čast.

Pogreb je bil sijajen, kakaj udeležila se ga je vsa senožeška inteligencija, c. kr. uradi, gasilno društvo, šolska mladina z zastavo in mnogobrojna množica ljudstva. Mrtvaški spreved je vodil preč. g. župnik Ignacij Okorn ob asistenci č. g. kapelana Juvanca. Milotožno so peli zvonovi, jok osirotskih otročičev, jok obupajoče vdove, ta je trgal srca.

Ko je zadonela zemeljska gruda in votlo bobnela na krsto, kakor da se s temi glasovi zadnji poslavlja od nas Pavel Kavčič, nadučitelj v Senožecah, ni mogel nihče več podrževati solz. Otročičem, znancem, prijateljem, kolegom, vsem se je topilo oko v solzah. In šolska mladina, ta je trumoma plakala za svojim ljubljnim nadučiteljem. Čegavo oko naj ostane suho v tem trenutku? V zadnji pozdrav smo še zapeli „Nad zvezdami“ ter se tihoma razšli s pokopališča.

Končal si, dragi Pavel, svoje zemeljsko potovanje. Življenje ti je ponudilo le malo radosti, a čašo britkosti si moral izpiti do dna. In to si prenašal junaško, možko, kakor se spodobi trpinu, kateremu sedanji svet neče in ne more dati zadostnega plačila.

„Le kdor molče trpljenje svoje nosi —
On je junak.“

A kaj bodo vsi posvetni zakladi, kaj bodo vse ugodnosti zemeljske sreče, ko z njimi ni možno odvagati niti trohice onega moralnega veselja v učiteljevem srcu, kakoršno čutimo ondaj, ko smo dosegli v svojem delovanju zaželjeni uspeh. In zavest, da nam najhujši sovražnik ne more tega veselja ne prepovedati ne odvzeti, ta zavest je sedanje naše plačilo.

Kedo bi več tožil, kdo bi tarnal: dognana resnica je, da je učitelj rojen v trpljenji, živi v trpljenji, umrje v trpljenji, plačilo — mislim primerno plačilo — mu je pa lakonična opravičba: prosimo, počakajte. O, ti sladka nada, kedo te je bil že sit? —

Naš prijatelj je umrl. Za njim toguje prerano obudovela soproga, po očetu žalujejo drobni otročiči, prijateljem in znancem se toži po dragem pokojniku, tovarišem prihaja skrivoma solza v oko, solza bolesti, znak najsrčnejega sožalja. On je prestal zemeljsko trpljenje in vsi trdno upamo, da že uživa sad vseh svojih moralnih uspehov in sladko zavest, da ni živel zastoj — pri pravičnem Stvarniku, ki vidi misli in srca vsem ljudem.*

Ta zavest, ti uspehi so nam bodrilo, za nje je večni Sodnik podelil tudi njemu nebeško plačilo. Z Bogom, dragi Pavel! V. m. p.!

Lepše solnce njemu sije,
Lepša zarja rumeni.